II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 10ης Νοεμβρίου 1999

σχετικά με τις ενισχύσεις τις οποίες η περιφέρεια Toscana (Ιταλία) σκοπεύει να χορηγήσει στον κτηνοτροφικό τομέα υπέρ της φυλής Chianina

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(1999) 3866]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(2000/286/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Έχοντας καλέσει τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με το προαναφερόμενο άρθρο [1] και έχοντας λάβει υπόψη αυτές τις παρατηρήσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. **Διαδικασία**

(1) Με επιστολή της 5ης Δεκεμβρίου 1997, η Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ιταλίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση γνωστοποίησε στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, ένα καθεστώς ενίσχυσης στον κτηνοτροφικό τομέα, υπέρ της φυλής Chianina.

(2) Με επιστολές της 4ης Μαρτίου και 7ης Ιουλίου 1998, καταχωρημένες, αντιστοίχως, στις 5 Μαρτίου και 13 Ιουλίου 1998, η Ιταλία κοινοποίησε συμπληρωματικές πληροφορίες στην Επιτροπή.

(3) Με επιστολή της, της 28ης Αυγούστου 1998, λόγω της παύσης των θερινών διακοπών, η Επιτροπή ζήτησε από τις ιταλικές αρχές να παρατείνουν κατά πέντε εργάσιμες ημέρες την προθεσμία που είχε ορισθεί αρχικά για τη λήψη απόφασης σχετικά με τη γνωστοποιηθείσα ενίσχυση.

(4) Με επιστολή της, της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, η Επιτροπή πληροφόρησε την Ιταλία σχετικά με την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ όσον αφορά την προαναφερόμενη ενίσχυση. Με την επιστολή SG(98) 035729 της 16ης Σεπτεμβρίου 1998, η Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ιταλίας πληροφορήθηκε για αυτή την απόφαση της Επιτροπής.

(5) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει την προαναφερόμενη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να της απευθύνουν τα σχόλιά τους σχετικά.

(6) Με επιστολές τους, της 23ης Οκτωβρίου και 11ης Δεκεμβρίου 1998, οι ιταλικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή τα σχόλιά τους σχετικά με την κίνηση της προαναφερόμενης διαδικασίας.

(7) Με επιστολές της 14ης και 15ης Ιανουαρίου 1999, η Επιτροπή έλαβε επίσης σχόλια προερχόμενα από ενδιαφερόμενα τρίτα μέρη. Τα σχόλια αυτά κοινοποιήθηκαν στην Ιταλία για να της επιτραπεί ο επακόλουθος σχολιασμός τους. Οι ιταλικές αρχές κοινοποίησαν τα σχόλιά τους με επιστολή τους, της 12ης Μαΐου 1999.

II. **Περιγραφή και χρονική παράταση του καθεστώτος ενίσχυσης**

Περιγραφή

(8) Το γνωστοποιηθέν καθεστώς ενίσχυσης προβλέπει τριετές σχέδιο (1997-1999) για την προστασία και τη βελτίωση της φυλής βοοειδών «Chianina», φυλή τοπική της οποίας η ονομασία προέρχεται από το τοπωνύμιο Val di Chiana (Toscana), περιοχή από την οποία έλκει την καταγωγή της.

[1] ΕΕ C 390 της 15.12.1998, σ. 15.

(9) Το καθεστώς ενίσχυσης αποσκοπεί να ανακόψει την μέχρι τούδε αδιάκοπη παρακμή αυτή της φυλής, προωθώντας τη διατήρηση και, ενδεχομένως, τη βελτίωση της γενετικής βάσης, και ενισχύοντας τους κτηνοτρόφους ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζουν το συμπληρωματικό κόστος το οποίο συνδέεται με την κτηνοτροφία αυτής της φυλής σε σχέση με την κτηνοτροφία άλλων παραγωγικότερων και αποδοτικότερων φυλών.

(10) Επί τη βάσει των δεδομένων που κοινοποιήθηκαν από τις ιταλικές αρχές, ο συνολικός πληθυσμός αυτής της φυλής μειώθηκε κατά τη διάρκεια της τελευταίας τεσσαρακονταετίας κατά πλέον του 80 % στο εθνικό επίπεδο: από 510 000 μονάδες το 1954 σε μόνο 100 000 μονάδες σήμερα ([2]). Η εξέλιξη της φυλής Chianina κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριακονταετίας παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 1

Εξέλιξη του αριθμού των κεφαλών και των αγελάδων που ήταν εγγεγραμμένες στο γενεαλογικό μητρώο στην Ιταλία

Έτος	Αριθμός των εγγεγραμμένων αγελάδων	Συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων κεφαλών
1967	6 981	14 395
1968	7 562	15 592
1974	12 307	25 376
1976	15 335	31 620
1978	14 471	29 838
1980	11 030	22 744
1981	12 362	25 490
1982	13 046	26 899
1983	11 583	23 884
1984	11 093	22 873
1985	12 125	25 002
1986	13 677	28 200
1987	14 511	29 921
1988	15 759	32 246
1989	16 412	34 168
1990	17 134	35 873
1991	16 199	33 528
1992	15 551	31 801
1993	14 228	29 298
1994	13 959	29 767
1995	14 072	30 622
1996	13 635	30 021

([2]) *Πηγή:* Σύλλογος για τη φυλή.

Από τα ως άνω δεδομένα εξάγεται το συμπέρασμα ότι ενώ είχε υπερδιπλασιαστεί, μεταξύ του 1967 και του 1990, ο συνολικός αριθμός των κεφαλών και των αγελάδων που ήταν εγγεγραμμένες, από το 1990 άρχισαν να μειώνονται κατά 2,7 και 2,9 %, αντιστοίχως, κατά μέσο όρο ετησίως, από 35 873 και 17 134 μονάδες το 1990 σε 30 021 και 13 635 το 1996.

(11) Η πρώτη σημαντική μείωση την οποία υπέστη αυτή η φυλή κατά τις δεκαετίες του 50 και του 60 οφείλεται κυρίως στη μηχανοποίηση των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, η οποία είχε ως συνέπεια τη μείωση του αριθμού των βοοειδών της φυλής Chianina τα οποία χρησιμοποιούνταν για ζέψιμο επειδή ήταν δυνατά και άντεχαν σε κοπιαστικές και δύσκολες συνθήκες. Σήμερα, η παρακμή αυτής της φυλής οφείλεται κυρίως στο κτηνοτροφικό κόστος της φυλής Chianina και στα μειωμένα έσοδα που οι κτηνοτρόφοι μπορούν να αποκομίζουν από αυτή τη φυλή σε σχέση με άλλες, πιο αποδοτικές, φυλές βοοειδών. Οι εν λόγω εκμεταλλεύσεις είναι ως επί το πλείστον μικρές και βρίσκονται σε δύσκολες περιοχές, ορεινές ή περιοχές λόφων, οι οποίες δεν προσφέρονται για οικονομίες κλίμακας ή μείωση του κτηνοτροφικού κόστους. Για να επιβιώσουν, οι κτηνοτρόφοι αυτοί έχουν την τάση να σφάζουν τον κατά το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό δαμάλεων. Η πρακτική αυτή οδήγησε σε αποδυνάμωση της γενετικής βάσης, με αρνητικές επίσης συνέπειες για τη διαδικασία επιλογής και τη μελλοντική γενετική βελτίωση της φυλής. Οι ιταλικές αρχές φοβούνται ότι η παρακμή αυτή ενδέχεται, μακροπρόθεσμα, να θέσει σε κίνδυνο τις συγκεκριμένες προοπτικές επιβίωσης της φυλής.

(12) Τα μέτρα που προβλέπονται για την ανακοπή αυτής της τάσης είναι, επομένως, τα εξής:

Μέτρο 1: ενίσχυση για την υλοποίηση ενός προγράμματος τεχνητής γονιμοποίησης με πρόβλεψη της χρηματοδότησης των ακόλουθων προτύπων πειραματικών δράσεων:

α) παραγωγή εμβρύων πολύ ανεπτυγμένου γενετικού δυναμικού (αφαίρεση ωοκυττάρων από δαμάλεις ηλικίας πέντε μηνών και τεχνητή — «in vitro» — γονιμοποίηση με σπέρμα προερχόμενο από τους καλύτερους ταύρους αναπαραγωγής) και

β) εμφύτευση των γονιμοποιημένων εμβρύων σε αναπαραγωγικά θηλυκά βοοειδή. Τα θηλυκά ζώα που θα γεννηθούν ως επακόλουθο αυτών των χειρισμών, θα χρησιμοποιηθούν ως πηγή ωοκυττάρων και, εν συνεχεία για αναπαραγωγή, όπως άλλωστε και τα αρσενικά (αφού θα έχουν υποβληθεί σε γενετική δοκιμασία).

Δικαιούχος του μέτρου αυτού είναι η περιφερειακή ένωση των κτηνοτροφικών συλλόγων της Τοσκάνης (Unione Regionale delle Associazioni Toscane Allevatori — URATA), η οποία θα υλοποιήσει τις προαναφερόμενες πρότυπες πειραματικές δράσεις.

Μέτρο 2: ενίσχυση για την αγορά αρσενικών αναπαραγωγικών βοοειδών της φυλής Chianina από κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις εγγεγραμμένες σε ένα γενεαλογικό μητρώο. Η ενίσχυση συνίσταται σε επιχορήγηση μέχρι του 40 % του κόστους της σχετικής επένδυσης.

Η ενίσχυση αυτή θα χορηγείται στους κτηνοτρόφους που εκτρέφουν ζώα της φυλής Chianina, που είναι εγγεγραμμένοι στα γενεαλογικά μητρώα και εγκατεστημένοι στην προαναφερόμενη περιοχή, και που αγοράζουν πιστοποιημένους ταύρους αναπαραγωγής.

Μέτρο 3: ενίσχυση για τη διατήρηση, μέχρις ότου γεννήσουν για πρώτη φορά, δαμάλεων της φυλής Chianina οι οποίες:

α) έχουν γεννηθεί σε κτηνοτροφική εκμετάλλευση εγγεγραμμένη στο γενεαλογικό μητρώο·

β) είναι και αυτές εγγεγραμμένες στο γενεαλογικό μητρώο·

γ) έχουν γεννήσει για πρώτη φορά σε κτηνοτροφική εκμετάλλευση εγγεγραμμένη στο ίδιο γενεαλογικό μητρώο.

Η ενίσχυση αυτή πρόκειται να λάβει τη μορφή πριμοδότησης 350 000 ιταλικών λιρών (περίπου 175 ευρώ) κατά κεφαλή. Μέσω αυτής της πριμοδότησης, οι ιταλικές αρχές ελπίζουν ότι θα ενθαρρύνουν τους κτηνοτρόφους να χρησιμοποιούν τις δαμάλεις για αναπαραγωγικούς σκοπούς μάλλον παρά για πώληση ή για πάχυνσή τους με τελικό σκοπό τη σφαγή — πρακτικές οι οποίες μέχρι τούδε ήταν αποδοτικότερες και συνεπάγονταν λιγότερους κινδύνους για τους κτηνοτρόφους. Περιορίζοντας αυτή την ενίσχυση για τα ζώα τα οποία πληρούν τις προαναφερόμενες απαιτήσεις, οι ιταλικές αρχές αποσκοπούν στην αύξηση της θηλυκής γενετικής βάσης της φυλής Chianina. Η ενίσχυση αυτή θα μπορούσε να χορηγείται σε όλους τους κτηνοτρόφους που εκτρέφουν εγγεγραμμένα ζώα που πληρούν αυτές τις απαιτήσεις.

(13) Αποφασίζοντας να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης, η Επιτροπή εξέφρασε σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με τη συμβατότητα του μέτρου 3 με την κοινή αγορά, δεδομένου ότι, επί τη βάσει των κοινοποιημένων από τις ιταλικές αρχές πληροφοριών, το μέτρο φαίνεται ότι αποτελεί απλώς και μόνο λειτουργική ενίσχυση που αποσκοπεί να απαλλάξει τους κτηνοτρόφους από τις δαπάνες τις οποίες συνεπάγονται κανονικά οι καθημερινές τους δραστηριότητες, χωρίς να υπάρχει καμία αποδεδειγμένη ευνοϊκή διαρθρωτική συνέπεια για την ανάπτυξη αυτού του τομέα.

(14) Όσον αφορά όμως τα μέτρα 1 και 2, η Επιτροπή είχε σαφώς δηλώσει ότι, επί της ουσίας, αμφότερα τα μέτρα αυτά είναι κατ' αρχήν επιλέξιμα για την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης. Εντούτοις, η Επιτροπή είχε αποφασίσει να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 και όσον αφορά αυτά τα δύο μέτρα επίσης, δεδομένου ότι είχε σοβαρές υπόνοιες σχετικά με το ενδεχόμενο της αναδρομικής εφαρμογής ολόκληρου αυτού του καθεστώτος ενίσχυσης. Σ' αυτή την περίπτωση, θα ακυρωνόταν οποιαδήποτε θετική εκτίμηση των προαναφερόμενων δύο μέτρων, επειδή αυτό το καθεστώς ενίσχυσης στο σύνολό του θα χαρακτηριζόταν από έλλειψη του στοιχείου της ανάγκης το οποίο είναι στοιχείο-κλειδί για την εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμηση των κρατικών ενισχύσεων. Επομένως, το καθεστώς αυτό δεν θα ήταν τίποτε άλλο από μια λειτουργική ενίσχυση και, κατά συνέπεια, θα ήταν ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά.

Χρονική παράταση του καθεστώτος

(15) Επί τη βάσει των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην αρχική γνωστοποίηση που είχε αποσταλεί από τις ιταλικές αρχές, το τριετές πρόγραμμα είχε προβλεφθεί για την περίοδο 1997-1999.

(16) Η από το περιφερειακό συμβούλιο γνωστοποιημένη πρόταση για απόφαση, η οποία είχε παρουσιασθεί από το περιφερειακό εκτελεστικό όργανο (Giunta) στις 10 Νοεμβρίου 1997, προέβλεπε πίστωση 500 000 000 ιταλικών λιρών για το 1997, ενώ για τα επόμενα έτη παρέπεμπε στους προϋπολογισμούς του 1998 και 1999, αντιστοίχως.

(17) Η πρόβλεψη του ποσού 500 000 000 ιταλικών λιρών για το 1997 για τη χρηματοδότηση των μέτρων του καθεστώτος ενίσχυσης, φαινόταν να αποτελεί ένδειξη του ότι θα μπορούσαν επίσης να επωφεληθούν από τις προβλεπόμενες ενισχύσεις και οι δράσεις που είχαν πραγματοποιηθεί το 1997, προτού το περιφερειακό εκτελεστικό όργανο παρουσιάσει στο περιφερειακό συμβούλιο την πρόταση για απόφαση στην οποία προβλεπόταν το καθεστώς ενίσχυσης και η συναφής χρηματοδότηση. Με άλλα λόγια, σε ορισμένες περιπτώσεις θα ενδέχετο να πληρωθούν αναδρομικά ενισχύσεις για δαπάνες οι οποίες είχαν πραγματοποιηθεί προτού να έχει επιτραπεί επισήμως στον δυνητικό δικαιούχο να ζητήσει την εν λόγω ενίσχυση. Σ' αυτές τις περιπτώσεις, δεν θα συνηγορούσε πλέον γι' αυτήν την ενίσχυση το επιχείρημα της ανάγκης ([3]), δεδομένου ότι οι προαναφερόμενες δράσεις θα είχαν οπωσδήποτε πραγματοποιηθεί, ακόμα και αν δεν τους είχε χορηγηθεί ενίσχυση (ούτε επίσημη υπόσχεση εκ μέρους των δημοσίων αρχών για πληρωμή ενίσχυσης). Επομένως, η ενίσχυση αυτή θα ήταν λειτουργική ενίσχυση ([4]) χωρίς καμία διαρθρωτική επίπτωση για το σύνολο του τομέα και, κατά συνέπεια, ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

(18) Προς διασαφήνιση αυτού του σημείου, με επιστολή της 9ης Ιανουαρίου 1998, η Επιτροπή είχε καλέσει τις ιταλικές αρχές να διευκρινίσουν κατά πόσον τα μέτρα που περιλαμβάνονταν στο πρόγραμμα είχαν ήδη υλοποιηθεί το 1997, ή αν η περίοδος εφαρμογής που προβλεπόταν στο πρόγραμμα που είχε γνωστοποιηθεί στις 5 Δεκεμβρίου είχε εν τω μεταξύ τροποποιηθεί.

(19) Με επιστολή τους της 4ης Μαρτίου 1998, οι ιταλικές αρχές είχαν απαντήσει ότι «Ούτε τα μέτρα ενίσχυσης που προβλέπονται στο εν λόγω πρόγραμμα υλοποιήθηκαν το 1997, ούτε έχει τροποποιηθεί η περίοδος εφαρμογής που προβλεπόταν αρχικά».

(20) Σύμφωνα με την ερμηνεία της Επιτροπής, η εν λόγω ενίσχυση δεν έχει ακόμα πληρωθεί, θα μπορούσε όμως να πληρωθεί για δαπάνες που έχουν λάβει χώρα προτού οι δυνητικοί δικαιούχοι έχουν αποκτήσει επισήμως το σχετικό δικαίωμα. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει την προανα-

([3]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου, της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, στην υπόθεση 730/79, Philip Morris Κάτω Χώρες/Επιτροπή, Συλλογή 1980, σ. 2671.

([4]) Βλέπε απόφαση του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, της 8ης Ιουνίου 1995, στην υπόθεση T-459/93, Siemens SA/Επιτροπή, Συλλογή 1995, σ. II-1675.

φερόμενη διαδικασία κατά των τριών μέτρων που περιλαμβάνονται στο γνωστοποιηθέν καθεστώς ενίσχυσης, λόγω της ενδεχόμενης αναδρομικότητας αυτής της ενίσχυσης.

III. **Σχόλια των ενδιαφερόμενων**

(21) Η Επιτροπή έχει λάβει σχόλια από δύο ενδιαφερόμενα μέρη: αφενός, από την URATA (Unione Regionale Associazioni Toscane Allevatori — Περιφερειακή ένωση κτηνοτροφικών συλλόγων της Τοσκάνης), η οποία συγκαταλέγεται μεταξύ των δικαιούχων του μέτρου 1, με επιστολή της 14ης Ιανουαρίου 1999 και, αφετέρου, από την COPA (Comité des Organisations Professionnelles Agricoles de l'Union Européenne — Επιτροπή των γεωργικών επαγγελματικών οργανώσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης), με επιστολή της 15ης Ιανουαρίου 1999.

(22) Αμφότερα τα ως άνω ενδιαφερόμενα μέρη έχουν την ίδια θέση, όπως φαίνεται από τις προαναφερόμενες επιστολές τους: εξαίρουν τις μοναδικές ιδιότητες της φυλής Chianina, το ρόλο που η φυλή αυτή διαδραματίζει στην οικονομία περιθωριακών περιοχών, των οποίων οι κτηνοτρόφοι αντιμετωπίζουν δυσχερείς συνθήκες διαβίωσης και εργασίας, και τονίζουν πόσο ελάχιστες θα ήταν οι επιπτώσεις της ενίσχυσης για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Αμφότερα τα ενδιαφερόμενα μέρη εξέφρασαν την πλήρη υποστήριξή τους όσον αφορά την πρωτοβουλία της Ιταλίας να προστατεύσει την εν λόγω φυλή για να ανακόψει την παρακμή της. Κατά συνέπεια, ζητούν από την Επιτροπή να αναθεωρήσει τη θέση της και να επιτρέψει την υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος στο σύνολό του, ούτως ώστε οι εν λόγω δράσεις να πραγματοποιηθούν εγκαίρως, προτού να είναι πλέον πολύ αργά για τη φυλή Chianina η οποία θα κινδύνευε, σ' αυτή την περίπτωση, να εξαφανισθεί.

IV. **Σχόλια της Ιταλίας**

(23) Με επιστολή τους της 23ης Οκτωβρίου 1998, οι ιταλικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή τα πρακτικά των διαβουλεύσεων του περιφερειακού εκτελεστικού οργάνου (αριθ. 1205 της 19ης Οκτωβρίου 1998), τα οποία περιλαμβάνουν ορισμένες πληροφορίες και σχόλια που είχαν ζητηθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ. Με την ίδια επιστολή τους, οι ιταλικές αρχές ζήτησαν επίσης από την Επιτροπή παράταση της μηνιαίας προθεσμίας για την υποβολή σχολίων. Περαιτέρω σχόλια διαβιβάστηκαν με επιστολή της 11ης Δεκεμβρίου 1998.

(24) Τα σχόλια που διαβιβάστηκαν από τις ιταλικές αρχές και που περιλαμβάνονται στην πρώτη επιστολή τους της 23ης Οκτωβρίου 1998 επικεντρώνονται στα ακόλουθα τέσσερα σημεία.

(25) Κατά πρώτον λόγο, η Ιταλία προβάλλει αντίρρηση επί της διαδικασίας, με το επιχείρημα ότι η Επιτροπή δεν είχε τηρήσει τη δίμηνη προθεσμία εντός της οποίας, σύμφωνα με την νομολογία του Δικαστηρίου ([5]), έπρεπε να είχε αποφανθεί σχετικά με μέτρα που είχαν γνωστοποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.

Η Ιταλία εξακολουθεί να ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να είχε αποφανθεί σχετικά μέχρι τις 5 Μαΐου 1998, δηλαδή εντός δίμηνης προθεσμίας αρχής γενομένης από τις 4 Μαρτίου 1998, ημερομηνία της αποστολής της απάντησης των ιταλικών αρχών στο αίτημα της Επιτροπής της 9ης Ιανουαρίου 1998 για συμπληρωματική πληροφόρηση. Οι ιταλικές αρχές αμφισβητούν, επομένως, την εγκυρότητα της επιστολής της Επιτροπής η οποία είχε αποσταλεί στις 23 Απριλίου 1998 και με την οποία η Επιτροπή ζητούσε γραπτή επιβεβαίωση της απόφασης για μη απόσυρση του μέτρου 3 από το γνωστοποιηθέν καθεστώς ενίσχυσης, με το επιχείρημα ότι η επιστολή αυτή δεν αποτελούσε αίτηση για συμπληρωματική πληροφόρηση, δεδομένου ότι αποτελούσε απλώς και μόνο επιβεβαίωση του αιτήματος της προαναφερόμενης πληροφόρησης το οποίο είχε ήδη διατυπωθεί προηγουμένως με την επιστολή της 9ης Ιανουαρίου, στην οποία οι ιταλικές αρχές είχαν σαφώς απαντήσει με την επιστολή τους της 4ης Μαρτίου 1998. Η επιστολή της 23ης Απριλίου 1998 δεν πρέπει, επομένως, κατά την άποψή τους, να θεωρηθεί ότι θα μπορούσε να συνεπάγεται αναστολή της διμηνιαίας προθεσμίας (η οποία έληγε στις 5 Μαΐου 1998), και υποστηρίζουν ότι είχε αποσταλεί από την Επιτροπή αποκλειστικά και μόνο για να παρατείνει τεχνητά την κανονική προθεσμία.

(26) Κατά δεύτερο λόγο, οι ιταλικές αρχές αμφισβητούν την ερμηνεία της Επιτροπής σχετικά με τη φύση της ενίσχυσης που προβλέπεται στο μέτρο 3, ότι η πριμοδότηση που χορηγείται στις δαμάλεις οι οποίες είναι εγγεγραμμένες στο γενεαλογικό μητρώο της φυλής και οι οποίες γεννούν για πρώτη φορά σε κτηνοτροφική εκμετάλλευση καταχωρημένη στο ίδιο γενεαλογικό μητρώο θεωρείται ως ενίσχυση για την «εκτροφή» του ζώου.

Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, η ενίσχυση αυτή αποτελεί κίνητρο για την επέκταση της θηλυκής γενετικής βάσης της φυλής στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που είναι καταχωρημένες στο γενεαλογικό μητρώο, αποσκοπώντας να κατευθύνει την επιλογή των κτηνοτρόφων προς την «εκτροφή για αναπαραγωγή» αυτών των δαμάλεων που προσφέρονται για τη γενετική βελτίωση της εν λόγω φυλής.

(27) Κατά τρίτον λόγο, οι ιταλικές αρχές αμφισβητούν την ερμηνεία της Επιτροπής όσον αφορά την περίοδο εφαρμογής του γνωστοποιηθέντος προγράμματος και το ενδεχόμενο της αναδρομικής χορήγησης των ενισχύσεων για δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί το 1997. Υποστηρίζουν ότι το 1997 είχε επιλεγεί ως το πρώτο έτος της τριετούς υλοποίησης του προγράμματος δεδομένου ότι, για τη χρηματοδότηση που ήταν αναγκαία για το πρώτο έτος, είχε πραγματοποιηθεί ανα-

([5]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-120/73, Lorenz/Γερμανία, Συλλογή 1973, σ. 1471, καθώς και στην υπόθεση C-84/82, Γερμανία/Επιτροπή, Συλλογή 1984, σ. 1451.

φορά στον περιφερειακό προϋπολογισμό του 1997, δηλαδή τον προϋπολογισμό του έτους κατά τη διάρκεια του οποίου το πρόγραμμα είχε υποβληθεί για έγκριση στο περιφερειακό συμβούλιο.

Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι, παρόλο που ήταν προφανές ότι το προαναφερόμενο πρόγραμμα δεν θα μπορούσε να υλοποιηθεί εντός του 1997, δεν ήταν σκόπιμο να τροποποιηθεί η σχετική διάταξη, προς αποφυγήν καθυστερήσεων όσον αφορά τις διαδικασίες αξιολόγησης της Επιτροπής. Σκόπευαν να αναμείνουν μέχρις ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία που είχε κινηθεί με τη γνωστοποίηση στην Επιτροπή και, αφού η Επιτροπή θα είχε λάβει σχετική απόφαση, να υλοποιήσουν το πρόγραμμα για την υπόλοιπη διάρκεια της τριετίας που είχε αρχικά προβλεφθεί, δηλαδή μέχρι το 1999 την εποχή εκείνη, και να παρατείνουν την ισχύ του καθ' όσο διάστημα θα χρειαζόταν για να συμπληρωθεί η τριετία, βάσει ψηφίσματος του περιφερειακού συμβουλίου. Σκόπευαν να ενημερώσουν εγκαίρως την Επιτροπή σχετικά με την επέκταση αυτή, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.

(28) Τελικά, οι ιταλικές αρχές αμφισβητούν την προσέγγιση της Επιτροπής όσον αφορά την αξιολόγηση του μέτρου, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να είχε αξιολογήσει την εν λόγω ενίσχυση στο σύνολό της σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και όχι απλώς να συγκρίνει τα μέτρα με την υφιστάμενη νομοθεσία και νομολογία. Υπενθυμίζουν επίσης ότι ένα παρόμοιο μέτρο υπέρ της φυλής Chianina είχε εγκριθεί από την Επιτροπή στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου μεσογειακού προγράμματος (ΟΜΠ) της περιφέρειας Toscana [6]. Το μέτρο 1.5 του προγράμματος αυτού προέβλεπε πριμοδότηση 190/200 Ecu κατά κεφαλήν για τα ζώα που γεννιούνται σε επιλεγμένες εκμεταλλεύσεις, και κατά τη συμπλήρωση μιας ορισμένης ηλικίας. Η φυλή Chianina συγκαταλεγόταν μεταξύ των φυλών οι οποίες δικαιούντο αυτής της πριμοδότησης. Το μέτρο αυτό είχε εγκριθεί ως κίνητρο για τους κτηνοτρόφους το οποίο θα συνεπάγετο τη συμμετοχή τους σε προγράμματα γενετικής βελτίωσης αυτής της φυλής.

(29) Με τη συμπληρωματική τους επιστολή της 11ης Δεκεμβρίου 1998, οι ιταλικές αρχές για μια φορά ακόμα επέσυραν την προσοχή της Επιτροπής στα ειδικά προσόντα των βοοειδών της φυλής Chianina, στα οικονομικά μειονεκτήματα τα οποία συναρτώνται με την εκτροφή αυτής της φυλής, στη γενετική παρακμή της, στο περιορισμένο ποσό της ενίσχυσης καθώς επίσης και στο γεγονός ότι οι επιπτώσεις των συναλλαγών, σε κοινοτικό επίπεδο, σχετικά με τη φυλή αυτή είναι αμελητέες.

(30) Τα σχόλια τα οποία διαβιβάστηκαν από τις ιταλικές αρχές ως συνέπεια των σχολίων τα οποία είχαν διατυπωθεί από τρίτα μέρη, δεν περιλαμβάνουν κανένα νέο στοιχείο σε σχέση με τα σχόλια τα οποία είχαν προηγουμένως διαβιβασθεί στην Επιτροπή.

[6] Πρακτικά των διαβουλεύσεων του περιφερειακού εκτελεστικού οργάνου, της 26ης Ιουλίου 1988, αριθ. 336. «Εκτελεστικές διαδικασίες και κανόνες — κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2088/85 ΟΜΠ, περιφέρεια Toscana.»

V. **Αξιολόγηση**

Επί της διαδικασίας

(31) Τα σχόλια των ιταλικών αρχών όσον αφορά την μη τήρηση εκ μέρους της Επιτροπής της δίμηνης προθεσμίας που έχει καθοριστεί από το Δικαστήριο για την εξέταση των καθεστώτων ενίσχυσης, δεν είναι βάσιμα.

Την επιστολή της 4ης Μαρτίου 1998, στην οποία οι ιταλικές αρχές υποστήριζαν ότι δεν ήταν διατεθειμένες να αποσύρουν το μέτρο 3 από το γνωστοποιηθέν καθεστώς ενισχύσεων, ακολούθησε μια σειρά τηλεφωνικών συνδιαλέξεων μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και τις ιταλικές διοικητικές αρχές. Κατά τη διάρκεια αυτών των συνδιαλέξεων, οι οποίες έλαβαν χώρα εντός του πλαισίου της συνηθισμένης συνεργασίας η οποία χαρακτηρίζει τις σχέσεις της Επιτροπής με τα κράτη μέλη, είχε συζητηθεί το ενδεχόμενο τροποποιήσης του προγράμματος σύμφωνα με τα όσα πρότεινε η Επιτροπή· οι ιταλικές αρχές δεν είχαν αποκλείσει το ενδεχόμενο να αποσύρουν το μέτρο 3. Αυτές οι τηλεφωνικές συνδιαλέξεις αναφέρονται τόσο στην επιστολή της Επιτροπής προς τις ιταλικές αρχές της 23ης Απριλίου 1998 [7], όσο και στην απάντηση αυτών των αρχών με ημερομηνία 7 Ιουλίου 1998 [8] υπάρχουν αναφορές σ' αυτές τις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις.

(32) Όπως υπογραμμίζεται από την Επιτροπή στην επιστολή της, της 23ης Απριλίου 1998, μόνο κατά τη διάρκεια της τελευταίας τηλεφωνικής συνδιάλεξης οι ιταλικές αρχές απέκλεισαν σαφώς το ενδεχόμενο της απόσυρσης του προαναφερόμενου μέτρου. Λαμβανομένων υπόψη αυτών των εξελίξεων, ήταν απολύτως θεμιτό να ζητήσει η Επιτροπή γραπτή επιβεβαίωση της οριστικής θέσης των ιταλικών αρχών επ' αυτού του ζητήματος, δεδομένου ότι η θέση αυτή δεν είχε μέχρι τότε ποτέ διασαφηνιστεί. Αν οι ιταλικές αρχές ήταν όντως πεπεισμένες για το ότι η επιστολή της Επιτροπής της 23ης Απριλίου 1998 δεν είχε «ανασταλτικό αποτέλεσμα», κατά την λήξη της — σύμφωνα με την άποψή τους — προθεσμίας εντός της οποίας η Επιτροπή θα έπρεπε να είχε αποφασίσει σχετικά (5 Μαΐου 1999), θα έπρεπε να είχαν πληροφορήσει την Επιτροπή για την απόφασή τους να θέσουν σε ισχύ το εν λόγω μέτρο, βασιζόμενες στη νομολογία του Δικαστηρίου [9], και θα έπρεπε να είχαν αναμείνει εν συνεχεία μέχρις ότου η Επιτροπή λάβει την τελική της απόφαση σχετικά με την εν

[7] Αναφέρεται ρητά σ' αυτή την επιστολή: «… Ζητήθηκε από τις ιταλικές αρχές, με τηλεομοιοτυπία της 9ης Ιανουαρίου 1998, να παράσχουν περαιτέρω πληροφορίες, πράγμα το οποίο έπραξαν με επιστολή της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Ιταλίας με ημερομηνία 4 Μαρτίου 1998. Μετά από αυτή την ανταλλαγή αλληλογραφίας, έλαβαν χώρα τηλεφωνικές συνδιαλέξεις μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των αρμόδιων υπηρεσιών των ιταλικών αρχών. Κατά τη διάρκεια αυτών των συνδιαλέξεων, είχε γίνει λόγος για το ενδεχόμενο της τροποποίησης του προγράμματος το οποίο είχε γνωστοποιηθεί στις 5 Δεκεμβρίου 1997».

[8] Η θέση αυτή επιβεβαιώθηκε επίσης κατά τη διάρκεια προφορικών συζητήσεων μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των ιταλικών αρχών.

[9] Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 120/73, Lorenz/Γερμανία, Συλλογή 1973, σ. 1471 και υπόθεση 84/82, Γερμανία/Επιτροπή, Συλλογή 1984, σ. 1451.

λόγω ενίσχυση [10]. Όμως, οι ιταλικές αρχές προτίμησαν να αναμείνουν μέχρι τις 7 Ιουλίου 1998 προτού απαντήσουν στην επιστολή της Επιτροπής της 23ης Απρίλιου 1998, δηλαδή άφησαν να περάσουν δύο μήνες μέχρις ότου επαναλάβουν την ίδια, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς τους, απάντηση την οποία είχαν ήδη σαφώς διατυπώσει στην επιστολή τους της 4ης Μαρτίου 1998.

Η Επιτροπή ουδέποτε ενέκρινε αυτή την ενίσχυση, ούτε άφησε να καλλιεργηθούν θεμιτές προσδοκίες σχετικά με την ενδεχόμενη έγκρισή της, ενώ ουδέποτε η ενίσχυση «υπήρχε» κατά την έννοια του άρθρου 88 παράγραφος 1 της συνθήκης. Η Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ιταλίας πληροφορήθηκε, επομένως, σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, με την επιστολή SG(98) D 035729 της 16ης Σεπτεμβρίου 1998, όπως ήδη προαναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 4.

Επί της ουσίας

(33) Κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής.

(34) Το άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 805/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος [11] ορίζει ότι, με την επιφύλαξη αντιθέτων διατάξεων του ίδιου κανονισμού, τα άρθρα 87, 88 και 89 της συνθήκης εφαρμόζονται στην παραγωγή και στο εμπόριο των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1, στο οποίο περιλαμβάνονται τα προϊόντα που καλύπτονται από το υπό εξέταση μέτρο ενίσχυσης.

(35) Το γνωστοποιημένο πρόγραμμα προβλέπει τη χορήγηση ενίσχυσης, μέσω δημοσίων πόρων, σε συγκεκριμένες εκμεταλλεύσεις στις οποίες είναι σαφές ότι θα χορηγηθεί ένα αδικαιολόγητο οικονομικό και χρηματικό πλεονέκτημα εις βάρος των υπολοίπων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων οι οποίες δεν δικαιούνται της ίδιας συνδρομής. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, όταν μια χορηγούμενη από το κράτος χρηματική ενίσχυση ενισχύει τη θέση μιας επιχείρησης σε σχέση με άλλες, ανταγωνιστικές προς αυτήν, επιχειρήσεις, πρόκειται για ενδεχόμενη στρέβλωση του ανταγωνισμού ως προς τις υπόλοιπες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις οι οποίες δεν δικαιούνται της ίδιας ενίσχυσης [12]. Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, το ποσό της ενίσχυσης είναι πολύ μικρό και, κατά συνέπεια, δεν συνεπάγεται τον κίνδυνο δημιουργίας στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Εντούτοις, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι ούτε το σχετικά χαμηλό επίπεδο της ενίσχυσης, ούτε οι σχετικά μικρές διαστάσεις των δικαιούχων εκμεταλλεύσεων αποκλείουν το ενδεχόμενο στρέβλωσης όσον αφορά τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών [13]. Στον γεωργικό τομέα, η θέση αυτή υποστηρίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις ενισχύσεις «de minimis» [14], η οποία αποκλείει ακριβώς τις γεωργικές δραστηριότητες από την εφαρμογή του κανόνα de minimis.

(36) Τα υπό εξέταση μέτρα έχουν επιπτώσεις στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών: στον τομέα των βοείων κρεάτων, οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές είναι, βεβαίως, σημαντικές. Το 1998, οι εισαγωγές στην Ιταλία προϊόντων του τομέα των βοείων κρεάτων [15] που προέρχονταν από τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανήλθαν σε 2 372 245 τόνους, ενώ οι εξαγωγές από τη Ιταλία προς τις λοιπές χώρες της Ένωσης ανήλθαν σε 180 757 τόνους. Το ίδιο έτος, η αξία της ιταλικής παραγωγής βοειδών [16] ανήλθε σε 3 226 000 Ecu, ενώ η αξία της αντίστοιχης παραγωγής του συνόλου της Ένωσης ήταν 21 465 000 Ecu [17].

(37) Στο κοινοτικό επίπεδο, δεν υπάρχουν ειδικά δεδομένα σχετικά με τις συναλλαγές ζώων που ανήκουν στη φυλή η οποία αποτελεί το αντικείμενο της προαναφερόμενης ενίσχυσης. Για να αποδείξουν ότι η ενίσχυση αυτή δεν έχει καμία επίπτωση στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών, οι ιταλικές αρχές κάνουν λόγο για παραγωγή βοειδών της φυλής Chianina 3 312 τόνων, χωρίς όμως ένδειξη του έτους στο οποίο αναφέρεται αυτό το δεδομένο.

(38) Η αγορά η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη στην υπό εξέταση περίπτωση είναι, πάντως, η αγορά των βοειδών του συνόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες προϊόντων του τομέα των βοείων κρεάτων, που είναι οι δυνητικοί ή πραγματικοί ανταγωνιστές των προϊόντων της φυλής Chianina, καθώς επίσης και η αγορά των προϊόντων υποκατάστασης, τα οποία θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν τις αγορές, εκ μέρους των καταναλωτών, των βοείων κρεάτων της φυλής Chianina. Επιπλέον, το Δικαστήριο εκτιμά ότι μια ενίσχυση που χορηγείται σε μια επιχείρηση μπορεί να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές και να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό, ακόμα και αν η επιχείρηση αυτή είναι ανταγωνιστική ως προς προϊόντα που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, χωρίς να συμμετέχει η ίδια στις εξαγωγές. Πράγματι, όταν ένα κράτος μέλος χορηγεί ενίσχυση σε μια επιχείρηση, η εσωτερική παραγωγή ενδέχεται να παραμείνει ως έχει ή να αυξηθεί, πράγμα που συνεπάγεται μείωση

([10]) Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1), η Επιτροπή οφείλει να λάβει απόφαση εντός προθεσμίας 15 εργάσιμων ημερών, αρχής γενομένης από την παραλαβή της γνωστοποίησης.

([11]) ΕΕ L 148 της 28.6.1968, σ. 24. Ο κανονισμός αυτός καταργήθηκε εν συνεχεία· σε αντικατάστασή του, εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1254/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 21).

([12]) Βλέπε υποσημείωση 3.

([13]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Μαρτίου 1990, υπόθεση C-142/87, Βέλγιο/Επιτροπή, Συλλογή 1990, σ. I-959, και απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, συνδεδεμένες υποθέσεις C-272/92, C-279/92 και C-280/92, Ισπανία/Επιτροπή, Συλλογή 1994, σ. I-4103.

([14]) ΕΕ C 68 της 6.3.1996, σ. 9.

([15]) Συμπεριλαμβανομένων των ζώντων βοειδών.

([16]) Συμπεριλαμβανομένων των μόσχων.

([17]) *Πηγή:* Eurostat.

των δυνατοτήτων εξαγωγής στην αγορά αυτού του κράτους μέλους των προϊόντων των επιχειρήσεων που έχουν την έδρα τους σε άλλα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, η εν λόγω ενίσχυση ενδέχεται να έχει επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό ([18]).

(39) Η Επιτροπή συμπεραίνει, επομένως, ότι τα υπό εξέταση μέτρα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απαγόρευσης η οποία αναφέρεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.

(40) Η απαγόρευση που αναφέρεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, ακολουθείται από παρεκκλίσεις που εμφαίνονται στις παραγράφους 2 και 3 αυτού του άρθρου.

(41) Οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ είναι προφανώς ανεφάρμοστες εν προκειμένω, δεδομένης της φύσης των εν λόγω μέτρων ενίσχυσης και των στόχων τους. Άλλωστε, η Ιταλία δεν έχει ζητήσει την εφαρμογή αυτών των διατάξεων της συνθήκης.

(42) Το άρθρο 87 παράγραφος 3 διευκρινίζει τις περιστάσεις ωπό τις οποίες οι κρατικές ενισχύσεις μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά. Η συμβατότητα με την κοινή αγορά πρέπει να αξιολογείται από την άποψη της Κοινότητας και όχι από την άποψη ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους. Προς το συμφέρον της κοινής αγοράς, οι παρεκκλίσεις από την απαγόρευση χορήγησης κρατικών ενισχύσεων πρέπει να ερμηνεύονται περιοριστικά.

(43) Η παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) είναι ανεφάρμοστη, εφόσον η προαναφερόμενη ενίσχυση δεν αποσκοπεί στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι συνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση.

(44) Όσον αφορά την παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β), η προαναφερόμενη ενίσχυση δεν αποσκοπεί στην προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, ούτε στην άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας της Ιταλίας.

(45) Κατά δεύτερον λόγο, η εν λόγω ενίσχυση δεν προορίζεται, ούτε θα ήταν σε θέση να προωθήσει ή να επιτύχει τους στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης.

(46) Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, οι ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαία η αξιολόγηση του γνωστοποιηθέντος καθεστώτος ενίσχυσης στο πλαίσιο αυτού του άρθρου και των ιδιαιτέρων διατάξεων που είναι εφαρμοστέες σ' αυτή την περίπτωση.

Μέτρα 1 και 2 — Ενίσχυση για την υλοποίηση σχεδίων γενετικής βελτίωσης της φυλής και αγοράς αναπαραγωγικών αρσενικών ζώων καθαρής φυλής

(47) Στην απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, η Επιτροπή είχε τονίσει ότι, κατ' αρχήν, θα μπορούσε να τοποθετηθεί ευνοϊκά ως προς τα δύο αυτά μέτρα δεδομένου ότι, από την επί της ουσίας εξέταση, είχε προκύψει ότι συμβιβάζονταν με την κοινή αγορά και μπορούσαν επομένως να επωφεληθούν από την παρέκκλιση η οποία προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης.

(48) Πράγματι, η πάγια πρακτική της Επιτροπής συνίσταται, όπως φαίνεται και από την επιστολή προς τα κράτη μέλη S 75/29416 της 19ης Σεπτεμβρίου 1975 ([19]), στην έγκριση των ενισχύσεων μέχρι 100 % των επιλέξιμων δαπανών για την υλοποίηση προγραμμάτων τεχνητής γονιμοποίησης μέγιστης διάρκειας έξι ετών και ενισχύσεων μέχρι 40 % του κόστους των ζώων για την αγορά αναπαραγωγικών αρσενικών ζώων καθαρής φυλής που είναι εγγεγραμμένα στα γενεαλογικά μητρώα. Τα δύο αυτά μέτρα, εφόσον δεν υπερβαίνουν τη διάρκεια και την ένταση της ενίσχυσης που αναφέρονται στην ως άνω επιστολή, θα μπορούσε επομένως να θεωρηθεί, κατ' αρχήν, ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

(49) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης έναντι αυτών των δύο μέτρων οφείλεται σε σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με το ενδεχόμενο αναδρομικής εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης στο σύνολό του. Σε περίπτωση επιβεβαίωσής της, η αναδρομικότητα αυτή θα ακύρωνε την ενδεχόμενη θετική εκτίμηση των δύο αυτών μέτρων, και οι προβλεπόμενες ενισχύσεις θα ήταν απλώς λειτουργικές ενισχύσεις, δηλαδή ενισχύσεις χωρίς καμία διαρθρωτική επίπτωση διάρκειας στην εξέλιξη του τομέα στο σύνολό του — και οι οποίες, κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

(50) Με τις πληροφορίες που διαβίβασαν με την επιστολή τους της 23ης Οκτωβρίου 1998 ([20]), οι ιταλικές αρχές καθησύχασαν την Επιτροπή όσον αφορά τις αμφιβολίες της σχετικά με την ενδεχόμενη αναδρομικότητα των γνωστοποιημένων μέτρων ενίσχυσης, αποκλείοντας το ενδεχόμενο οι ενισχύσεις αυτές να πληρωθούν για δαπάνες που θα είχαν πραγματοποιηθεί προτού οι δυνητικοί δικαιούχοι να έχουν νομίμως αποκτήσει το δικαίωμα για τις ενισχύσεις αυτές, και ανέλαβαν επιπλέον την υποχρέωση να γνωστοποιήσουν στην Επιτροπή την απόφαση τροποποίησης της περιόδου εφαρμογής.

([18]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουλίου 1988 στην υπόθεση 102/87, Γαλλική Δημοκρατία/Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συλλογή 1988, σ. 4067.

([19]) Πρόταση καταλλήλων μέτρων όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη μέλη στον τομέα της κτηνοτροφίας και των κτηνοτροφικών προϊόντων.

([20]) Βλέπε αιτολογική σκέψη 27.

(51) Επομένως, τα εν λόγω δύο μέτρα μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

Μέτρο 3 — Ενίσχυση για την εκτροφή, μέχρις ότου γεννήσουν για πρώτη φορά, των αναπαραγωγικών δαμάλεων οι οποίες πληρούν ορισμένες απαιτήσεις

(52) Η ενίσχυση που προβλέπεται στό μέτρο 3 έχει τη μορφή πριμοδότησης για την εκτροφή, μέχρις ότου γεννήσουν για πρώτη φορά, δαμάλεων της φυλής Chianina οι οποίες πληρούν ορισμένες απαιτήσεις. Η ενίσχυση, υπό τη μορφή ενιαίας πριμοδότησης (350 000 ιταλικές λίρες) κατά κεφαλήν ζωικού κεφαλαίου, χορηγείται σε συνάρτηση με τη μονάδα παραγωγής και, επομένως, είναι κατ' αρχήν ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά. Πράγματι, κατ' αναλογία με τις ενισχύσεις οι οποίες βασίζονται στην ποσότητα που παράγεται ή τίθεται σε εμπορία, στην τιμή του προϊόντος ή στα μέσα παραγωγής (ζωοτροφές κ.λπ.), θεωρείται ότι αυτή η κατηγορία ενίσχυσης αποτελεί λειτουργική ενίσχυση ([21]), δηλαδή ενίσχυση που περιορίζεται να παράσχει στον δικαιούχο ένα βραχυπρόθεσμο οικονομικό πλεονέκτημα. Στόχος της ενίσχυσης αυτής είναι απλώς και μόνο να μειώσει το παραγωγικό κόστος με το οποίο επιβαρύνονται οι δικαιούχοι κατά τη διάρκεια της χορήγησης της ενίσχυσης, απαλλάσσοντάς τους από το καθημερινό κόστος διαχείρισης της εκμετάλλευσης με το οποίο συνήθως επιβαρύνονται. Αυτές οι ενισχύσεις δεν έχουν καμία διαρθρωτική επίπτωση στην ανάπτυξη του τομέα, και οπωσδήποτε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι μπορούν να προωθήσουν την ανάπτυξη ορισμένων δραστηριοτήτων ή ορισμένων οικονομικών περιοχών. Επιπλέον, η πληρωμή των ενισχύσεων αυτών ενδέχεται να έχει αρνητικές συνέπειες στη λειτουργία μηχανισμών που έχουν δημιουργηθεί από τις οργανώσεις κοινής αγοράς στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής, εις βάρος παραγωγών οι οποίοι δεν είναι δικαιούχοι της ενίσχυσης αυτής.

(53) Εντούτοις, στην επιστολή της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη S 72/29416, η οποία αναφέρεται στην ανωτέρω αιτιολογική σκέψη 48, προβλέπεται μια εξαίρεση στον αυστηρό κανόνα που απαγορεύει την χορήγηση τέτοιων ενισχύσεων. Πράγματι, η επιστολή αυτή επιτρέπει την πληρωμή ενισχύσεων εντάσεων 30 % για την εκτροφή αναπαραγωγικών αρσενικών ζώων καθαρής φυλής, εφόσον πληρούνται ορισμένοι ιδιαίτεροι όροι, περιφερειακού κυρίως χαρακτήρα, έτσι ώστε να δικαιολογείται αυτή η παρέκκλιση ([22]).

(54) Η ως άνω παρέκκλιση αναφέρεται ρητά στη χορήγηση ενίσχυσης υπέρ της εκτροφής αναπαραγωγικών «αρσενικών» ζώων καθαρής φυλής, και όχι αναπαραγωγικών «θηλυκών» ζώων, όπως προβλέπεται στο μέτρο 3 του υπό εξέταση καθεστώς.

Θα μπορούσε, εντούτοις, να υποστηριχθεί ότι η παρέκκλιση αυτή θα ήταν δυνατόν να εφαρμοστεί κατ' αναλογία και στα αναπαραγωγικά θηλυκά ζώα επίσης, σύμφωνα με την πρακτική που έχει ακολουθήσει σε άλλες περιπτώσεις η Επιτροπή. Πρέπει, ωστόσο, να υπενθυμιστεί ότι πρόκειται για αυστηρή απαγόρευση χορήγησης ενισχύσεων βασιζόμενων στην μονάδα παραγωγής οι οποίες, εξ ορισμού, αποτελούν λειτουργικές ενισχύσεις. Επομένως, η παρέκκλιση αυτή πρέπει να ερμηνευθεί περιοριστικά. Οι διαφορετικές αυτές προσεγγίσεις οφείλονται στην τελείως διαφορετική φύση των δύο κατηγοριών ενίσχυσης: η εκτροφή αναπαραγωγικών αρσενικών εξαιρετικής ποιότητας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαδικασία γενετικής εξέλιξης, συμβάλλοντας στην ποιοτική βελτίωση του ζωοτεχνικού τομέα στο σύνολό του. Εντούτοις, όταν αποφασίζουν ότι αρσενικά ζώα εξαιρετικής ποιότητας, εγγεγραμμένα στα γενεαλογικά μητρώα της φυλής, θα εκτραφούν για αναπαραγωγικούς σκοπούς, οι κτηνοτρόφοι αποκλείουν το ενδεχόμενο της εκτροφής των ζώων αυτών για κρεατοπαραγωγή, δραστηριότητα αποδοτικότερη. Κατά συνέπεια, η απόφαση αυτή σημαίνει, για τους κτηνοτρόφους που την λαμβάνουν, επιλογή μιας δαπανηρής και παρακινδυνευμένης επένδυσης, η οποία μόνο μακροπρόθεσμα ενδέχεται να είναι αποδοτική. Η εκτροφή αναπαραγωγικών ταύρων συνεπάγεται υψηλό κόστος που δεν αντισταθμίζεται από το προϊόν της πώλησης του κρέατός τους, για το οποίο επιτυγχάνεται συνήθως πολύ χαμηλή τιμή. Για να μειώσουν στο ελάχιστο το κόστος, οι κτηνοτρόφοι συνήθως χρησιμοποιούν τον κατά το δυνατόν μικρότερο αριθμό ταύρων επί όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Μακροπρόθεσμα, η πρακτική αυτή συνεπάγεται αναπόφευκτα φθορά της γενετικής κληρονομιάς των αγελών. Προβλέποντας παρέκκλιση για τα αρσενικά ζώα αυτής της κατηγορίας, η Επιτροπή είχε λάβει υπόψη όλα αυτά τα στοιχεία και έχει εκτιμήσει ότι η στρέβλωση που επρόκειτο να δημιουργηθεί από ένα μέτρο ενίσχυσης βασιζόμενο στη μονάδα παραγωγής θα αντισταθμιζόταν από τις θετικές συνέπειες ενός τέτοιου μέτρου για τη διαρθρωτική ανάπτυξη του ζωοτεχνικού τομέα.

(55) Ένα τέτοιο σκεπτικό, όμως, δεν μπορεί να εφαρμοστεί αναλογικά και για τα θηλυκά αναπαραγωγικά ζώα δεδομένου ότι, σ' αυτή την περίπτωση, οι κτηνοτρόφοι δεν υποχρεούνται να επιλέξουν μεταξύ δύο διαφορετικών και αλληλοαποκλειόμενων χρήσεων: το ίδιο ζώο μπορεί πρώτα να χρησιμοποιηθεί — όπως και συμβαίνει συνήθως — για αναπαραγωγικούς σκοπούς και, εν συνεχεία, για την παραγωγή γάλακτος και κρέατος, χωρίς αυτό να συνεπάγεται καμία μείωση της αξίας του. Σ' αυτή την περίπτωση, η χορήγηση πριμοδότησης κατά κεφαλή ζωικού κεφαλαίου για την κάλυψη του κτηνοτροφικού κόστους θα συνιστούσε απλώς και μόνο ενίσχυση η οποία αποσκοπεί στην ελάφρυνση του συνηθισμένου λειτουργικού κόστους που συναρτάται με την κτηνοτροφική δραστηριότητα. Κατά συνέπεια, η πριμοδότηση αυτή εμπίπτει στο πεδίο του ορισμού των λειτουργικών ενισχύσεων οι οποίες είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, όπως αναφέρεται στην ανωτέρω αιτιολογική σκέψη 52, και οι οποίες, επομένως, δεν είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο της παρέκκλισης που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η παρέκκλιση που παρουσιάζεται στη προηγούμενη αιτιολογική σκέψη αναφέρεται αποκλειστικά στα αρσενικά αναπαραγωγικά ζώα και έτσι εξηγείται επίσης για ποιον λόγο, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει σε άλλες περιπτώσεις, πρέπει να ερμηνεύεται περιοριστικά και δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογία στα θηλυκά αναπαραγωγικά ζώα. Η πριμοδότηση για τα θηλυκά αναπαραγωγικά βοοειδή της φυλής Chianina εμπίπτει, κατά συνέπεια, στη γενική απαγόρευση σχετικά με τις λειτουργικές ενισχύσεις οι οποίες, για τους λόγους που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 52, είναι εξ ορισμού ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και δεν μπορούν να επωφελούνται από καμία παρέκκλιση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΚ.

([21]) Βλέπε υποσημείωση 4.
([22]) Βλέπε ενισχύσεις N 490/96, N 636/97 και N 573/98.

(56) Οι ιταλικές αρχές έχουν αμφισβητήσει την ερμηνεία της Επιτροπής όσον αφορά την υπό εξέταση ενίσχυση, σύμφωνα με την οποία πρόκειται για ενίσχυση για την εκτροφή κεφαλών ζωικού κεφαλαίου, όπως φαίνεται από την προαναφερόμενη περιγραφή. Τονίζουν ότι η ενίσχυση αυτή θα πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί μέτρο ενθάρρυνσης, σκοπός του οποίου είναι ο «προσανατολισμός» της επιλογής των παραγωγών προς την κτηνοτροφία θηλυκών ζώων για παραγωγικούς σκοπούς αντί για κρεατοπαραγωγή. Επ' αυτού του σημείου, είναι σκόπιμο να υπενθυμιστεί ότι ο προσανατολισμός της παραγωγής, όπως και η στήριξη του εισοδήματος, αποτελεί έναν από τους στόχους και τις υποχρεώσεις των κοινών οργανώσεων αγοράς οι οποίες, όπως επανειλημμένα υποστηρίζει το Δικαστήριο, αποτελούν πλήρη και αποκλειστικά συστήματα τα οποία αποκλείουν για τα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εγκρίνουν μέτρα τα οποία παρεκκλίνουν από τα συστήματα αυτά, ή θίγουν την αποτελεσματικότητά τους ([23]). Σημειωτέον ότι οποιαδήποτε ενίσχυση η οποία θίγει τους μηχανισμούς των κοινών οργανώσεων αγοράς αποκλείεται αυτομάτως από τη δυνατότητα εφαρμογής των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 της συνθήκης.

Σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92

(57) Οι ιταλικές αρχές θα μπορούσαν να είχαν επωφεληθεί από παρέκκλιση ως προς την προαναφερόμενη απαγόρευση, σε περίπτωση που η ενίσχυση θα είχε χορηγηθεί για ζώα που ανήκουν σε φυλή που απειλείται από εξαφάνιση, σύμφωνα με τα εφαρμοστέα κοινοτικά κριτήρια. Σ' αυτή την περίπτωση, η ενίσχυση θα ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1992, όσον αφορά τις μεθόδους γεωργικής παραγωγής που συμβιβάζονται με τις απαιτήσεις της προστασίας του περιβάλλοντος και της φροντίδας του φυσικού χώρου ([24]). Η προστασία των απειλούμενων φυλών περιλαμβάνεται στις δράσεις οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του κανονισμού, δηλαδή τη διατήρηση και τη βελτίωση της γενετικής ποικιλότητας. Τα μέτρα αυτού του είδους είναι, επομένως, επιλέξιμα για κοινοτική συγχρηματοδότηση ή για χρηματοδότηση μέσω κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 10 του προαναφερόμενου κανονισμού, ο οποίος επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν συμπληρωματικά μέτρα ενίσχυσης προβλέποντας όρους και τρόπους χορήγησης διαφορετικούς από αυτούς που καθορίζονται από αυτόν τον κανονισμό, ή των οποίων το ύψος υπερβαίνει τα καθορισμένα στον κανονισμό αυτό όρια, εφόσον τα εν λόγω μέτρα συμβιβάζονται με τους στόχους του κανονισμού και με τα άρθρα 87, 88 και 89 της συνθήκης.

(58) Η συμβατότητα με τους στόχους του εν λόγω κανονισμού πρέπει να αξιολογείται επί τη βάσει των κριτηρίων τα οποία αποφασίζονται σε κοινοτικό επίπεδο για τον καθορισμό των φυλών οι οποίες απειλούνται από εξαφάνιση, για να χορηγηθούν οι σχετικές συγχρηματοδοτήσεις. Δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ.2078/92, η Επιτροπή εκτιμά ότι μια φυλή απειλείται από εξαφάνιση σε περίπτωση που ο αριθμός των αναπαραγωγικών θηλυκών ζώων είναι μικρότερος από τα ακόλουθα ελάχιστα όρια ([25]):

Πίνακας 2

Θηλυκά αναπαραγωγικά ζώα για κάθε φυλή

	Βοοειδή	Ιπποειδή	Πρόβατα	Χοιροειδή
Φυλές με σταθερούς πληθυσμούς	5 000	5 000	7 500	2 000
Φυλές με μειωνόμενους πληθυσμούς	7 500	7 500	9 000	9 000
Φυλές με αυξανόμενους πληθυσμούς	4 000	4 000	6 000	6 000

και όταν, επιπλέον, ο συνολικός αριθμός των θηλυκών αναπαραγωγικών ζώων που είναι εγγεγραμμένα στα γενεαλογικά μητρώα είναι μικρότερος από τα ακόλουθα ελάχιστα όρια:

Πίνακας 3

Θηλυκά αναπαραγωγικά ζώα εγγεγραμμένα στα γενεαλογικά μητρώα

Βοοειδή	Ιπποειδή	Πρόβατα	Χοιροειδή
1 000	1 300	2 000	600

(59) Σύμφωνα με τα δεδομένα που παρουσίασαν οι ιταλικές αρχές και περιλαμβάνονται στον πίνακα 1, το 1996 ο αριθμός των θηλυκών αναπαραγωγικών ζώων που ήταν εγγεγραμμένα στα γενεαλογικά μητρώα ήταν κατά 13 φορές μεγαλύτερος από το κοινοτικό μέγιστο όριο. Ακόμα και σε περίπτωση που όλα αυτά τα θηλυκά αναπαραγωγικά ζώα θα ήταν εγγεγραμμένα σε μητρώα και που τα δεδομένα αυτά θα ήταν, επομένως, αντιπροσωπευτικά του συνόλου του θηλυκού πληθυσμού που προοριζόταν για αναπαραγωγικούς σκοπούς, ο αριθμός του 1996 θα αντιπροσώπευε το διπλάσιο του καθορισμένου στο κοινοτικό επίπεδο ορίου για να χαρακτηρισθεί μια φυλή ως απειλούμενη. Επομένως, η φυλή Chianina δεν απειλείται από εξαφάνιση και δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92.

(60) Οι ιταλικές αρχές δεν αμφισβητούν το γεγονός ότι η εν λόγω φυλή δεν απειλείται από εξαφάνιση, υποστηρίζουν όμως ότι ενδέχεται να απειληθεί εάν η σημερινή τάση εξακολουθήσει να υφίσταται χωρίς να ληφθούν μέτρα για να την αντικρούσουν. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο είναι πεπεισμένες ότι η Επιτροπή δεν θα έπρεπε να περιοριστεί στην εξέταση της γνωστοποιηθείσας ενίσχυσης υπό το πρίσμα της ισχύουσας κανονιστικής ρύθμισης και των προηγουμένων περιπτωσιολογιών, αλλά θα έπρεπε, αντιθέτως, να την αξιολογήσει στο πλαίσιο μιας ευρύτερης προοπτικής επί τη βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης και να τη θεωρήσει ως μέτρο το οποίο διευκολύνει πράγματι την ανάπτυξη του τομέα χωρίς να θίγει τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον.

(61) Όσο για τους φόβους που εκφράζουν οι ιταλικές αρχές σχετικά με τον κίνδυνο εξαφάνισης αυτής της φυλής, όπως ήδη υπογραμμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 10, τα δεδομένα

([23]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαΐου 1977, υπόθεση C-111/76, Officier van Justitie/Beert van den Hazel, Συλλογή 1977, σ. 901.

([24]) ΕΕ L 215 της 30.7.1992, σ. 85.

([25]) Έγγραφο VI/3768/98 της Επιτροπής «Προγράμματα για τη διατήρηση και τη γενετική ποικιλότητα των απειλουμένων φυλών εκτρεφόμενων ζώων, ή φυτικών ποικιλιών στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92».

που έχουν υποβληθεί και παρουσιάζονται στον πίνακα 1 δείχνουν ότι, από το 1990, ο πληθυσμός της φυλής Chianina έχει μειωθεί κατά 2% περίπου ετησίως κατά μέσο όρο. Εντούτοις, από τον πίνακα αυτό φαίνεται ότι η μείωση αυτή ακολούθησε μια περίοδο ταχείας αύξησης αυτής της φυλής η οποία είχε διαρκέσει επί 30 τουλάχιστον έτη, με διπλασιασμό σχεδόν του πληθυσμού της μεταξύ του 1967 και του 1990. Για να υποστηρίξουν τα επιχειρήματά τους, οι ιταλικές αρχές παρουσίασαν επίσης ορισμένες προβολές ([26]) οι οποίες αποδεικνύουν ότι, αν εξακολουθήσει να υφίσταται η σημερινή τάση, ο αριθμός των εγγεγραμμένων θηλυκών ζώων θα μειωθεί το έτος 2004 σε 10 780 μονάδες (δηλαδή κάτω από το σημερινό επίπεδο των 13 635 μονάδων). Εντούτοις, σ' αυτόν τον υπολογισμό τους οι ιταλικές αρχές δεν λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις των δύο μέτρων σχετικά με τα οποία η Επιτροπή έχει ήδη λάβει ευνοϊκή απόφαση, ούτε αναφέρονται στο γεγονός ότι τα εν λόγω αριθμητικά δεδομένα θα εξακολουθήσουν εν πάση περιπτώσει να είναι δεκαπλάσια του κοινοτικού μεγίστου ορίου.

(62) Όσον αφορά τα σχόλια σχετικά με την προσέγγιση της Επιτροπής για την αξιολόγηση των μέτρων, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) αποτελεί παρέκκλιση ως προς τη γενική απαγόρευση χορήγησης κρατικών ενισχύσεων που προβλέπεται από το άρθρο 87 παράγραφος 1. Η παρέκκλιση αυτή πρέπει, επομένως, να ερμηνεύεται περιοριστικά και να εφαρμόζεται μόνο σε περίπτωση που η Επιτροπή είναι απολύτως πεπεισμένη ότι πληρούνται όλα τα κριτήρια που προβλέπονται σ' αυτό το άρθρο. Τα μέτρα 1 και 2 του γνωστοποιηθέντος καθεστώτος ενίσχυσης, τα οποία επιδιώκουν τον ίδιο στόχο όπως και το μέτρο 3, πληρούν όλες αυτές τις απαιτήσεις και έχουν, επομένως, επιτραπεί γι' αυτό το λόγο από την Επιτροπή. Όμως οι λειτουργικές ενισχύσεις, όπως αυτές που προβλέπονται από το μέτρο 3, δεν πληρούν, εξ ορισμού, τα κριτήρια τα οποία προβλέπονται από το εν λόγω άρθρο και, κατά συνέπεια, δεν μπορούν να επιτραπούν.

(63) Από αυτή την άποψη, οι ιταλικές αρχές δεν έχουν προβάλει επιχειρήματα τα οποία θα ήταν ικανά να ανατρέψουν την αξιολόγηση της Επιτροπής σύμφωνα με την οποία το εν λόγω μέτρο συνιστά λειτουργική ενίσχυση. Οι ιταλικές αρχές ουδέποτε παρείσχαν ποσοτικοποίηση της αύξησης του κόστους ή της απώλειας εισοδήματος που υφίστανται οι κτηνοτρόφοι, ούτε έχουν παρουσιάσει κάποια αναλογική σχέση μεταξύ αυτού του κόστους και της πριμοδότησης που προβλέπουν να χορηγήσουν. Στην αρχική γνωστοποίησή τους, οι ιταλικές αρχές είχαν απλώς χαρακτηρίσει ως «προσήκον/επαρκές» το ποσό της πριμοδότησης. Στην επιστολή τους της 11ης Δεκεμβρίου 1998, αναφέρονται κατά γενικό τρόπο στο γεγονός ότι η ενίσχυση αυτή θα κάλυπτε το 50% τουλάχιστον του επονομαζομένου «συμπληρωματικού κόστους», χωρίς να παρέχουν καμία περαιτέρω διευκρίνιση. Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορεί πλέον παρά μόνο να διαπιστώσει ότι η πριμοδότηση που προβλέπεται από τις ιταλικές αρχές (180,760 ευρώ) για μια φυλή η οποία δεν είναι σαφές ότι κινδυνεύει να εξαφανιστεί, θα ήταν κατά 50% σχεδόν μεγαλύτερη από την πριμοδότηση που προβλέπεται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2078/92 (120,8 ευρώ) για τις απειλούμενες φυλές.

(64) Επιπλέον, τα οικονομικά επιχειρήματα που προβλήθηκαν σε απόδειξη των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι κτηνοτρόφοι της φυλής Chianina και που είχαν σκοπό να δικαιολογήσουν τη χορήγηση της πριμοδότησης (γενική αδυναμία του ζωοτεχνικού τομέα σε εθνικό επίπεδο, διαρθρωτικές συνθήκες των εκμεταλλεύσεων, περιβαλλοντικοί παράγοντες, απουσία οικονομίας κλίμακας, απουσία συστημάτων τα οποία θα μπορούσαν να εγγυώνται την ποιότητα και τις στρατηγικές εμπορικής προώθησης των κρεάτων της φυλής Chianina, ύπαρξη ενός συστήματος «διακρίσεων» όσον αφορά τις ενισχύσεις στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ του 1992) είναι πολύ γενικόλογα, δεδομένου ότι περιγράφουν μια κατάσταση διαρθρωτικής αδυναμίας του ζωοτεχνικού τομέα στο περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, την οποία δεν μπορούν οι ιταλικές αρχές να επικαλούνται ως λογική δικαιολογία για τη χορήγηση ενίσχυσης της οποίας τις θετικές επιπτώσεις στο σύνολο του τομέα δεν είναι σε θέση να αποδείξουν, όπως δεν είναι σε θέση να αποδείξουν και ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν επιπτώσεις στρέβλωσης του ανταγωνισμού εις βάρος κτηνοτρόφων οι οποίοι, αντιμετωπίζοντας παρόμοιες δυσχερείς συνθήκες διαβίωσης και εργασίας, είναι υποχρεωμένοι να επιβιώνουν βασιζόμενοι μόνο στα δικά τους μέσα και στις δικές τους ικανότητες.

(65) Τέλος, για να δικαιολογήσουν τη χορήγηση της ενίσχυσης, οι ιταλικές αρχές αναφέρονται σε παρόμοιες ενισχύσεις που είχαν επιτραπεί από την Επιτροπή στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου μεσογειακού προγράμματος της περιφέρειας Toscana για την περίοδο 1988-1992. Στην περίπτωση αυτή, είχε επιτραπεί συνδρομή 190/200 Ecu ανά μονάδα ζωικού κεφαλαίου για έναν ορισμένο αριθμό τοπικών φυλών, συμπεριλαμβανομένης και της Chianina. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των ιταλικών αρχών, δεν υπάρχει κανένας λόγος για να υιοθετηθεί διαφορετική προσέγγιση σχετικά με την υπό εξέταση περίπτωση.

(66) Επομένως, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η εκ μέρους της Επιτροπής έγκριση της προαναφερόμενης ενίσχυσης έχει ως νομική βάση έναν συγκεκριμένο κανονισμό ([27]), με τον οποίο θεσπίζεται ένα ειδικό πρόγραμμα συγχρηματοδότησης υπέρ συγκεκριμένων περιφερειών στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, και όχι των άρθρων 87 έως 89 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με τους κανόνες που διέπουν τον ανταγωνισμό. Το εν λόγω μέτρο ενίσχυσης έχει γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή στο πλαίσιο του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ και, επομένως, μπορεί να αξιολογηθεί μόνον επί τη βάσει των άρθρων 87 έως 89 της συνθήκης. Αυτό σημαίνει ότι η ενίσχυση αυτή θα μπορούσε να επιτραπεί μόνον εφόσον θα αποδεικνυόταν ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά σύμφωνα με τα προαναφερόμενα άρθρα και όχι επί τη βάσει άλλων διατάξεων οι οποίες δεν εφαρμόζονται εν προκειμένω.

VI. **Συμπεράσματα**

(67) Από τα προαναφερόμενα συμπεραίνεται ότι τα μέτρα 1 και 2 του γνωστοποιηθέντος καθεστώτος ενίσχυσης μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, εφόσον οι ιταλικές αρχές διέλυσαν τις αμφιβολίες όσον αφορά το ενδεχόμενο της αναδρομικότητάς τους — αμφιβολίες που είχαν οδηγήσει την Επιτροπή να κινήσει εναντίον τους τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης. Οι ιταλικές αρχές θα πρέπει να γνωστοποιήσουν στην Επιτροπή την απόφαση με την οποία τροποποιείται η υλοποίηση του προγράμματος.

([26]) Επιστολή των ιταλικών αρχών της 11ης Δεκεμβρίου 1998 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 29).

([27]) Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2088/85 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1985, για τα ολοκληρωμένα μεσογειακά προγράμματα (ΕΕ L 197 της 27.7.1985, σ. 1).

(68) Το μέτρο 3 του γνωστοποιηθέντος καθεστώτος ενίσχυσης δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά και, επομένως, δεν μπορεί να επωφεληθεί από καμία από τις δυνατότητες παρέκκλισης που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

1. Είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά η πριμοδότηση κατά 350 000 ιταλικές λίρες κατά κεφαλήν ζωικού κεφαλαίου (περίπου 175 ευρώ) που χορηγείται για την εκτροφή, μέχρις ότου γεννήσουν για πρώτη φορά, δαμάλεων οι οποίες ανήκουν στη φυλή Chianina και οι οποίες:

α) έχουν γεννηθεί σε κτηνοτροφική εκμετάλλευση εγγεγραμμένη σε γενεαλογικό μητρώο·

β) είναι και οι ίδιες καταχωρημένες σε γενεαλογικό μητρώο·

γ) γεννούν για πρώτη φορά σε κτηνοτροφική εκμετάλλευση εγγεγραμμένη στο ίδιο γενεαλογικό μητρώο.

2. Συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, με την επιφύλαξη της τροποποίησης της περιόδου εφαρμογής που προβλέπεται στο άρθρο 3 — προς αποφυγήν οποιασδήποτε αναδρομικής πληρωμής — η υλοποίηση ενός προγράμματος τεχνητής γονιμοποίησης το οποίο προβλέπει χρηματοδότηση των ακόλουθων πρότυπων πειραματικών δράσεων:

α) παραγωγή εμβρύων πολύ ανεπτυγμένου γενετικού δυναμικού (αφαίρεση ωοκυττάρων από δαμάλεις ηλικίας πέντε μηνών και τεχνητή — «in vitro» — γονιμοποίηση με σπέρμα προερχόμενο από τους καλύτερους ταύρους αναπαραγωγής)·

β) εμφύτευση των γονιμοποιημένων εμβρύων σε αναπαραγωγικά θηλυκά βοοειδή.

3. Συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, με την επιφύλαξη της τροποποίησης της περιόδου εφαρμογής που προβλέπεται στο άρθρο 3 — προς αποφυγήν οποιασδήποτε αναδρομικής πληρωμής — η ενίσχυση υπέρ της αγοράς ταύρων αναπαραγωγής της φυλής Chianina που είναι καταχωρημένη σε γενεαλογικό μητρώο, μέχρι 40 % του κόστους της επένδυσης.

Άρθρο 2

Δεν επιτρέπεται στην Ιταλία να θέσει σε εκτέλεση το μέτρο ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του ως άνω άρθρου 1.

Άρθρο 3

Η Ιταλία υποχρεούται να τροποποιήσει την περίοδο εφαρμογής των μέτρων ενίσχυσης που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφοι 2 και 3, προς αποφυγήν πληρωμών ενισχύσεων που θα χορηγούνταν για δαπάνες οι οποίες θα είχαν λάβει χώρα πριν από την ημερομηνία γνωστοποίησης της ενίσχυσης στην Επιτροπή.

Άρθρο 4

Η Ιταλία πληροφορεί την Επιτροπή, εντός προθεσμίας δύο μηνών, αρχής γενομένης από την ημερομηνία γνωστοποίησης της παρούσας απόφασης, σχετικά με τα μέτρα που έχει λάβει για να συμμορφωθεί με την απόφαση αυτή.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 10 Νοεμβρίου 1999.

Για την Επιτροπή

Franz FISCHLER

Μέλος της Επιτροπής